

Dokument nr. 15:31

(2002-2003)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 601

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Steinar Bastesen

Besvart 5. juni 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Det synes at det pågår en kompetansestrid mellom Forsvarsdepartementet og Fiskeridepartementet, der Fiskeridepartementet angivelig tar ansvar for overvåkningen av kystlinjen innenfor grunnlinjen.

Kan det virkelig være riktig at Fiskeridepartementet har slikt oppdrag fra Stortinget, og vil ikke dette i så fall bidra til å pulverisere ansvaret for sikkerheten langs kysten ytterligere?»

Svar:

Spørsmålet er overført til fiskeriministeren.

Det vises til tidligere svar på skriftlig spørsmål nr. 567 til representanten Steinar Bastesen datert 26. mai.

Ansvarsfordelingen innen kystovervåkning er ikke delt ved grunnlinjen mellom Forsvarsdepartementet og Fiskeridepartementet. Ansvarsfordelingen skriver seg ikke ut fra geografiske kriterier, men ut fra hvilke oppgaver henholdsvis Forsvarsdepartementet og Fiskeridepartementet er pålagt av Stortinget å utføre.

Den primære myndighet innen sivil overvåkning av skipstrafikken, for forebygging av ulykker og beredskap mot miljøforurensing ved ulykker er Fiskeridepartementet med Kystverket som utøvende etat.

Kystverkets overvåkningskapasitet gjennom trafikk-sentralene er dimensjonert ut fra risikovurderinger, og lagt til farvann som regnes som særlig risikoutsatt på grunn av mye og kryssende trafikk og stor transport av farlig eller forurensende last.

Forsvaret har primært ansvar for overvåkning for suverenitetshevdelse og militær krisehåndtering i norske farvann, samt interesseområder til havs. Forsvaret gir også bistand til sivile etater i forbindelse med myndighetsutøvelse til havs, og innen kystberedskap og sjøsikkerhet, der andre etater har hovedansvaret.

Slik nåværende ansvarsfordeling fungerer, utnyttes de samlede overvåkningsressursene, militære og sivile, på en rasjonell måte. Det er en selvfølge at Kystverket drar veksler på ressursene Forsvaret har til rådighet, både når det gjelder overvåkningskapasitet og bistand innen kystberedskap og sjøsikkerhet. Alternativet ville være å bygge opp dobbel kapasitet innen overvåking og beredskap som ville gitt en dårlig utnyttelse av begrensede ressurser. Dette er en funksjonell (oppgavebasert) og velfungerende ansvarsfordeling der de samlede ressursene myndighetene har til rådighet utnyttes til beste for sikkerheten langs kysten.

SPØRSMÅL NR. 602**Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen****Besvart 30. mai 2003 av justisminister Odd Einar Dørum****Spørsmål:**

«Er det gitt utvida fullmakter til framande lands hemmelige tenester til å operere på norsk territorium i samband med den auka terrorfaren, og korleis stiller dette seg, om så er tilfelle, i høve til norsk lov?»

GRUNNGJEVING:

Det har i seinare tid komme fram eksempel på at framande makter sine etterretningsorganisasjonar har drive ulik form for verksemd i Noreg.

Mellom anna har CIA drevet verving av ein irakar i Risør med det formål at han skulle delta i krigen mellom USA og Irak.

Det har komme fram i media at i samband med PST si etterforsking i muslimske miljø i Noreg så har ein samtidig lempa på norsk lov om at det er norske tenester som skal gjennomføre slike operasjonar, med det til følge at framande makter har fått utvida fullmakter til å operer på norsk jord.

Svar:

Meldingene i mediene om at det er gitt utvidede fullmakter til fremmede lands tjenester til å operere

på norsk territorium medfører ikke riktighet. Den sentrale enhet i Politiets sikkerhetstjeneste (PST) er pålagt i henhold til politiloven § 17c nr. 2 å samarbeide med andre lands politimyndigheter, sikkerhets- og etterretningstjenester. Dette samarbeid er styrket etter terroraksjonene 11. september 2001.

Jeg viser også til at Norge gjennom FNs sikkerhetsråds resolusjon 1373 av 28. september 2001 er forpliktet til å "*treffe (de) nødvendige tiltak for å hindre at det begås terrorhandlinger, herunder ved å gi tidlig varsling til andre stater gjennom utveksling av informasjon*", og å "*gi hverandre størst mulig bistand i forbindelse med etterforsking eller straffesaker knyttet til finansiering av eller støtte til terrorhandlinger ...*", jf. pkt. 2 b og f. I tillegg oppfordres alle stater til "*å finne måter å intensivere og forsere utvekslingen av operasjonell informasjon, særlig med hensyn til terroristers eller terroristnettverks handlinger eller bevegelser ...*", jf. pkt. 3 a.

SPØRSMÅL NR. 603**Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Eirin Faldet****Besvart 4. juni 2003 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen****Spørsmål:**

«Turisme er en næring med vekstpotensial. Det er Regjeringen som skal bestemme hvordan "reiseliv" som næring skal organiseres, eller hvor og hvordan denne næringen skal løftes politisk. Fra Hedmark ønsker vi at statsråden ser på denne næringen, og vurderer muligheten for egen statssekretær for reiseliv/turisme.

Hva kan statsråden gjøre for at turisme og reiseliv blir løftet på et politisk plan?»

BEGRUNNELSE:

Jeg har fått mange henvendelser fra ordførere i Hedmark, ikke minst fra Trysil og Folldal, som øn-

sker å satse på turisme, men føler at de har små muligheter til å nå fram i det politiske systemet i Nærings- og handelsdepartementet.

Statsråden har ansvar for flere næringsområder, og kan nødvendigvis ikke engasjere seg i alt. Det viser seg at mange andre land som også har utpekt reiseliv som satsingsnæring, har egne statsråder spesielt for reiseliv. Reiseliv er en næring med et stort potensial, men dette potensialet vil ikke kunne realiseres hvis ikke reiselivsnæringen får den oppmerksomhet og den oppfølgingen som er nødvendig fra myndighetenes side. Dette gjelder ikke minst støtte til markedsføring av norsk reiseliv i utlandet.

Turisme og reiseliv er en viktig eksportartikkel

for Norge, og norsk reiseliv opplever nå en tiltakende konkurranse. Jeg tok derfor tidligere i år opp i Stortinget problemene næringene sliter med, og viste spesielt til Hedmark med sine mange spennende reise-mål.

Blant annet har vinterturismen i Trysil utviklet seg til en solid næring, men staten kan være med å bidra til at også sommerturismen kan utvikles ytterligere. Den globale turismen har vokst, mens norsk reiseliv taper markedsandeler og opplever tilbakegang i antall turister som kommer til Norge. På kort sikt vet vi også at turistnæringen står overfor en alvorlig situasjon på grunn av den usikre verdenssituasjonen.

En egen statssekretær for reiseliv og turisme kan være med å gi næringen det ekstra løft den trenger for å få utnyttet sine ressurser.

Svar:

Reiselivsnæringene har gjennom 1990-tallet blitt en mer stabil og lønnsom næring enn tidligere. Lønnsomheten som helhet er omtrent på gjennomsnittet for norsk næringsliv. Det er imidlertid markerte forskjeller mellom de store, profesjonelle aktørene og det brede tilfanget av småbedrifter. Den siste gruppen har lavere lønnsomhet og er mer utsatt for konkurser.

Reiselivsmarkedene er i gradvis endring, og utviklingen de siste årene har vist at det er særlig distriktene som har sakkert akterut i forhold til byene og de mer tettbygde strøkene. De siste fire årene har norsk reiseliv opplevd en skuffende utvikling. Problemet er først og fremst at veksten i yrkesrelatert trafikk og norske fritidsreisende har forsvunnet. Dette har ført til at lønnsomheten i næringene har falt betydelig.

Utredninger viser at sammenlignet med andre næringer satser reiselivsnæringene lite på kompetanseoppbygging og karriereplanlegging. En strategisk satsing på kompetanse vil kunne få stor betydning,

både for mulighetene til å drive bedre enn i dag, og for evnen til å utvikle produktene videre. Gjennom økt kompetanse kan innovasjonskraften i norsk reiselivsnæring øke.

Mange departementer i Norge har målsettinger og virkemidler som berører reiselivsnæringene. Nærings- og handelsdepartementet har det overordnede ansvaret for reiselivspolitikken, og denne er innpasset i den generelle næringspolitikken. Selv om reiselivet på linje med en rekke andre næringer har egne utfordringer, mener jeg det er mest hensiktsmessig at eventuelle egne tiltak for reiselivet sees i sammenheng med den overordnede næringspolitikken. Jeg er klar over at spørsmålet om en egen statssekretær for reiselivsnæringen har blitt reist ved flere anledninger og under flere regjeringer. I likhet med mine forgjengere mener jeg det ikke er naturlig med en egen statssekretær for reiselivet. Heller ikke andre næringer som Nærings- og handelsdepartementet har ansvaret for, har en egen statssekretær.

Den sterke norske kronekursen og høye rentenivået har vært et betydelig problem for norske reiselivsbedrifter. Siden statsbudsjettet for 2003 ble lagt fram er renten satt ned fire ganger med til sammen 2,0 prosentpoeng. Siden nyttår har kronekursen svekket seg med ca. 10 pst. i forhold til viktige valutaer. Samtidig har Regjeringen i samarbeid med partene i arbeidslivet fått til et lønnsoppgjør mer på linje med utviklingen i konkurrentlandene. Dette har betydning for norske reiselivsbedrifter, og det er viktig at denne politikken videreføres.

De to siste årene er skatter og avgifter redusert med nesten 20 mrd. kr. For reiselivet er avviklingen av investeringsavgiften og flypassasjeravgiften samt reduksjonen i elavgiften særlig viktig.

Jeg mener at de grep som Regjeringen har tatt for næringslivet vil gi reiselivsnæringene en langt bedre mulighet for økt verdiskaping og lønnsomhet.

SPØRSMÅL NR. 604

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 3. juni 2003 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Mattilsynet er omorganisert og nasjonale oppgaver som skal utføres på regionalt nivå er fordelt. Ringsaker kommune hadde i utgangspunktet blitt foreslått tildelt en del nasjonale oppgaver for Mattilsynet til regionkontoret i Ringsaker. Hedmark ligger

i "olje- og fiskeskyggen", og statsråden har selv pekt på de store utfordringene Hedmark og Oppland har.

Hvordan kan da statsråden sitte rolig å se på at oppgaver blir flyttet fra Ringsaker til Sandnes, som har flere ben å stå på?»

Svar:

Prinsippene for organiseringen av matforvaltningen ble avklart gjennom Stortingets behandling av St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 8 *Om ny organisering av matforvaltningen*. Her ble det bl.a. lagt til grunn at Mattilsynet skal ha tre organisatoriske ledd, og at sentralleddet skal framstå som en sterk, kompetent og slagkraftig enhet med fokus på strategiske ledelsesoppgaver. Det ble videre pekt på at dette kan oppnås gjennom at regionkontorene under ledelse av sentralenheten deltar i løsningen av nasjonale oppgaver.

Jeg oppfatter at det prinsipielt viktige i denne føringen ikke først og fremst er hvilke nasjonale oppgaver som til en hver tid løses sentralt og hvilke som løses regionalt. Poenget må være at arbeidsfordelingen mellom sentralenheten og regionkontorene er et resultat av en dynamisk prosess hvor Mattilsynets ledelse til en hver tid utnytter det personellet som er best kvalifisert til å løse de nasjonale oppgavene uavhengig hvor de er plassert. Spørsmålet om hva som er relevant kompetanse og hvor denne måtte finnes vil naturlig endre seg over tid, og Mattilsynet må sørge for å ha en organisering og oppgavefordeling som tar høyde for dette. Vurderinger med sikte på å avklare dette, er etter min oppfatning utelukkende av faglig karakter. Det er derfor min klare holdning at det må være Mattilsynet som skal ta stilling til hvilke nasjonale oppgaver som skal utføres regionalt og hvilke regionkontorer som er best egnet for å løse disse oppgavene, så lenge det som bestemmes er innenfor de rammer som Stortinget og Regjeringen har gitt gjennom behandlingen av St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 8.

Mattilsynet har gjort kjent at regionkontorene i Bergen, Ås og Sandnes skal ha særskilt kompetanse innen henholdsvis sjømatproduksjon, planteproduk-

sjon og landdyrproduksjon. I tillegg legges driftsansvaret for administrative oppgaver som økonomi, lønn og avgiftsinnkreving til regionkontoret i Sortland, mens driftsansvaret for IKT og sentralarkiv enten skal legges til regionkontoret i Ringsaker eller regionkontoret i Sandnes.

I et høringsforslag fra Mattilsynet var det foreslått en noe annen fordeling enn den som til slutt ble bestemt. Blant annet ble det foreslått å legge et kompetansesenter for kjøttkontroll samt IKT og sentralarkiv til regionkontoret i Ringsaker. Jeg har fått opplyst fra Mattilsynet at det gjennom høringen ble belyst at nasjonale oppgaver knyttet til kjøttkontroll utgjør færre årsverk enn det som først ble antatt, og at Sandnes-området har bred kompetanse innen landdyrproduksjon. For å oppnå et stort nok fagområde som er mer likeverdig med de andre områdene som legges til regionleddet, var det etter Mattilsynets vurdering nødvendig å utvide fagområdet til også å omfatte landdyrhelse og dyrevelferd samt bearbeiding av kjøtt. På denne bakgrunn vurderte Mattilsynet lokaliseringen på nytt og kom til at et kompetansesenter på landdyrproduksjon burde lokaliseres til regionkontoret i Sandnes. Ifølge Mattilsynet ble det i vurderingen lagt vekt på at en i Sandnes-området finner et av landets største og bredeste husdyrmiljøer, stor slakteri- og nedskjæringsvirksomhet, samt forsknings- og undervisningsmiljø i tilknytning til Norges veterinærhøgskoles forskningsstasjon og Veterinærinstituttet i Sandnes. Jeg tar disse vurderingene til etterretning.

Jeg har for øvrig registrert at det mange steder i landet har vært stort engasjement rundt spørsmålet om oppgavefordelingen i det nye Mattilsynet, og tar dette som et tegn på at mange er opptatt av at vi får et godt tilsyn.

SPØRSMÅL NR. 605

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 30. mai 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Er statsråden enig i at de ansatte ved Stord sjukehus har en plikt til lojalitet mot ledelsen i Helse Fonna og ikke bør kritisere forslag fra ledelsen offentlig, i tråd med de aktuelle utsagnene fra direktøren i foretaket?»

BEGRUNNELSE:

Styret i Helse Fonna har sendt ut på høring et forslag om at fødeavdelingen ved Stord Sjukehus i framtiden skal ha benevnningen "modifisert fødestove". Både de ansatte ved sykehuset og lokalbefolkningen i Sunnhordland frykter at dette i praksis vil bety en omorganisering som vil føre til nedbygging

av tilbudet på Stord. De frykter at mange fødende i framtiden vil måtte reise til Haugesund. Dette har utløst stort lokalt engasjement, og også representanter for de ansatte har engasjert seg i debatten og åpent erklært seg uenig i forslaget fra styret i foretaket.

I forbindelse med dette gav direktøren i Helse Fonna et intervju til lokalavisen Sunnhordland 14. mai. Her uttaler direktøren:

"Alle har sin fulle rett til å delta i ein samfunnsdebatt. På den andre sida forventar eg at dei tilsette i Helse Fonna er lojale mot leiinga. Med det meiner eg at det finnes reglar for kven som skal uttala seg og for kva slags forum ein tek opp kritikk i. Eg skjønar sjølv sagt at folk i si fortvilning går til pressa, men meiner at det ikkje er ein jobb for dei tilsette ved sjukehuset å vera frontfigurar i denne saka. (...) Kan du ikkje stå inne for det bedrifta di står for, er det best og skifta arbeidsplass. Eg oppfattar ikkje det som ein trussel, men eit allment krav til lojalitet som herskar innan næringslivet elles."

Direktørens uttalelser vekker reaksjoner blant de ansatte ved Stord sjukehus. Det kan vel også stilles spørsmålstegn ved om det er vanlig praksis "innen næringslivet ellers" å kreve at de ansatte skal stå inne for det bedriften til enhver tid står for. Det er uansett viktig å få avklart om denne typen føringer skal legges for ansatte i statlige foretaks rett til å delta i debatten om framtiden til egne arbeidsplasser.

En del av bakgrunnen for de aktuelle uttalelsene er at ansatte ved sykehuset sto fram i Sunnhordland 9. mai og hevdet at direktøren i et møte med dem hadde truet dem med oppsigelse. Ifølge et intervju med en av de ansatte, hadde direktøren ved denne anledningen gitt uttrykk for at "dersom me fortsatte vårt engasjement i saka, kunne me sjå oss sjølv som oppsagde".

Svar:

Spørsmålet er relatert til et høringsforslag fra styret i Helse Fonna om at fødeavdelingen ved Stord sjukehus i fremtiden skal benevnes som "modifisert fødestue". Jeg viser i denne sammenheng til mitt svar på spørsmål i spørretimen onsdag 21. mai 2002 om den konkrete saken. Svaret ble, i mitt fravær, gitt av justisminister Odd Einar Dørum. Ovennevnte spørsmål ble også stilt til justisministeren som et tilleggs-spørsmål, som valgte å avstå fra å svare på dette med bakgrunn i at han ikke selv hadde lest den avisartikelen representanten Lysbakken refererte til.

Når det gjelder spørsmålet som er stilt, vil jeg vise til de signaler jeg har gitt gjennom styringsdokumentet til de regionale helseforetakene om at åpenhet og tillit er to verdier som skal legges til grunn og komme til uttrykk gjennom foretakenes virksomhetskultur og medarbeidernes holdninger. I styringsdokumentene er det vektlagt at de regionale helseforetakene må søke å balansere behovet for åpenhet mot

behovet for tillit i samfunnet. Det er presisert at det bør "kontinuerlig være en åpen og kritisk debatt om offentlig tjenesteyting. Foretakene må ha en åpenhetskultur som understøtter dette. Samtidig må det være et mål for foretakene å utvikle profil og renommé som skaper tillit i befolkningen og som kan gi foretakene en offensiv posisjon i samfunnet. Foretakene må makte å samkjøre disse hensynene". Det er med andre ord en forutsetning for en åpenhetskultur at de ansatte i helseforetakene gis anledning og rom til å uttale seg om mulige endringsforslag.

Det har også som en oppfølging av styringsdokumentet vært holdt egne møter med de regionale helseforetakene hvor kravene til åpenhet og meroffentlighet er gjennomgått.

En slik åpenhetskultur mener jeg også det er lagt til rette for i Helse Vest og i Helse Fonna. Det er lagt opp til en bred drøfting av de ulike endringsforslagene i regionen, der ulike grupper, inkludert de ansatte og de ansattes representanter er gitt anledning til å komme med innspill før endelig vedtak fattes. Den prosessen som er lagt opp, omfatter blant annet dialogmøter og høringer med kommuner, fylkeskommuner og ulike interessegrupper for å sikre krav til åpenhet og involvering.

Når det gjelder uttalelsen fra direktør Johannes Kolnes i Helse Fonna, som er sitert, vil jeg tillate meg å peke på at sitatene delvis er tatt ut av sin sammenheng. Det fullstendige utsagnet fra Johannes Kolnes, slik det ble gjengitt i Sunnhordland, var:

"Skuldingane om at eg vil straffa folk som uttaler seg heilt fjernt for meg, seier Kolnes.

Alle har sin fulle rett til å delta i ein samfunnsdebatt. På den andre sida forventar eg at dei tilsette i Helse Fonna er lojale mot leiinga. Med det meiner eg at det finnes reglar for kven som skal uttala seg og for kva slags forum ein tek opp kritikk i. Eg skjønar sjølv sagt at folk i si fortvilning går til pressa, men meiner at det ikkje er ein jobb for dei tilsette ved sjukehuset å vera frontfigurar i denne saka.

Når nokon til dømes går ut i media og seier dei vil kjempa i mot leiinga si til sin døyande dag, har me eit stort problem. Til desse har eg sagt at det kanskje er på tide å finne seg ein annan jobb. Kan du ikkje stå inne for det bedrifta di står for, er det best å skifta arbeidsplass. Eg oppfattar ikkje dette som ein trussel, men eit allment krav til lojalitet som herskar innan næringslivet elles".

For å se saken i et bredere perspektiv vil jeg og vise til de prosesser og tidsrammer som er lagt for behandling av ovennevnte forslag i Helse Fonna. Helse Fonna har hatt ovennevnte sak på høring, med høringsfrist 21. mai. Den 27. mai arrangerte Helse Fonna et møte med ordførerne i det området som helseforetaket dekker. Saken ble styrebehandlet 28. mai 2003. Det er lagt opp til endelig vedtak i Helse Vest RHF om saken den 10. juni.

Jeg mener direktøren for Helse Fonna, i tråd med

ovennevnte føringer, presiserer at de ansatte bør delta i samfunnsdebatten. Denne deltakelsen bør imidlertid skje innenfor de prosesser og rammer som er lagt for dette. I utsagnet fra direktøren ved Helse Fonna uttrykker han at han forventer en lojalitet fra sine ansatte etter at det er fattet endelig vedtak av styret i

Helse Fonna HF om en sak. Dette mener jeg er en riktig fortolkning av den balansegang man søker å opprette mellom krav til åpenhet og den bygging av tillitt og renommé som helseforetakene også er pålagt å ivareta.

SPØRSMÅL NR. 606

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Olemic Thommessen

Besvart 4. juni 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Ser kulturministeren behovet for større forutsigbarhet og mer stabile økonomiske rammebetingelser for lokalradioene, og vil hun ta initiativet til en gjennomgang av konsesjonsbetingelsene med sikte på å få frem nye ordninger før neste konsesjonstildeling finner sted?»

BEGRUNNELSE:

Lokalradioene er viktige for det lokale mediemangfoldet. Ikke minst viser utviklingen av lokale avismonopoler behovet for å styrke andre lokalt baserte medier. Dagens rammevilkår for lokalradioene viser seg å vanskeliggjøre en utvikling i retning av større, mer profesjonelle og slagkraftige enheter. Mye taler derfor for at man nå bør foreta en gjennomgang av lokalradioområdet med sikte på å få frem konsesjonsbetingelser som bedre gjør en slik utvikling mulig. Dette arbeidet bør iverksettes på et tidspunkt som gjør det mulig å gjennomføre endringene i forbindelse med neste konsesjonsrunde. Blant de forhold det vil være naturlig å se på er særlig tilgangen til frekvenser viktig. Mulighetene for tildeling av en frekvens til en stasjon, eller lite antall stasjoner, bør utredes. Videre vil det være naturlig å se på konsesjonsområdenes nedslagsfelt med sikte på å styrke lyttergrunnlaget for den enkelte stasjon. Etter at P5-konsesjonen snart vil være et faktum, vil det i forhold til frekvensspørsmålet være av interesse å få kartlagt hvilke frekvenskapasiteter som fortsatt er tilgjengelige. Dette vil naturlig kunne gjøres i forbindelse med en gjennomgang som nevnt. I kjølvannet av den uro som har vært blant lokalradiostasjonene i forhold til deling av frekvenser, er det også naturlig å se på mulighetene for å sette i gang forsøksordninger der dette er praktisk og juridisk mulig. Dersom man finner å ville gjøre omlegginger i den retning som her er an-

tydet, vil dette bety tildels store endringer for bransjen. I dette lys vil det være naturlig å legge opp til en nær dialog med denne.

Svar:

Norsk lokalradioforbund har i et brev til Kultur- og kirkedepartementet fremmet flere konkrete forslag til endringer i rammevilkårene i bransjen, blant annet i forhold til størrelsen på konsesjonsområdene. Innspillet fra forbundet representerer etter mitt syn et konstruktivt bidrag til den videre utvikling av rammevilkårene for bransjen.

Jeg legger opp til at innspillet fra lokalradioforbundet kan danne utgangspunkt for en gjennomgang av bransjens rammevilkår. Det vil ikke være hensiktsmessig å gjennomføre eventuelle endringer allerede i inneværende konsesjonsperiode. Det naturlige siktemål bør være at eventuelle endringer i rammevilkår må være på plass i forbindelse med neste konsesjonsperiode. Denne starter 1. januar 2007. Dersom det skulle bli aktuelt å gjennomføre endringer i konsesjonsområdene, er det viktig å være seg bevisst at lokalradioene er det mest lokale etermediet vi har. Både programprofil, nedslagsfelt og rekruttering preges langt på vei av lokal forankring. Samtidig kan bransjen vise til stor variasjonsbredde av ulike typer radioer, fra store kommersielle radioer i storbyer til små organisasjons- og bygderadioer i Distrikts-Norge. For eksempel fantes det i 2002 30 lokalradiokonsesjonærer som rettet sine sendinger mot etniske og språklige minoriteter, og som sendte på til sammen 30 språk. Jeg er svært opptatt av at dette preget av lokal forankring og mangfold i lokalradiosektoren videreføres. Samtidig ser jeg behovet for å sikre at lokalradioene har stabile og gode rammevilkår for sin økonomiske drift.

Jeg har foreløpig ikke tatt stilling til hvordan en

gjennomgang av rammevilkårene for lokalradiobransjen vil bli gjennomført. Dette vil bli vurdert i løpet av kort tid. Jeg vil imidlertid sørge for at bransjen

selv blir tatt med på råd. Dersom det er aktuelt å foreta endringer i rammevilkårene er det viktig med bredest mulig oppslutning om dette i bransjen selv.

SPØRSMÅL NR. 607

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Bjørn Jacobsen

Besvart 3. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Korleis skal ein leve opp til dette målet om å bevare attverande inngrepsfrie naturområder dersom Statnett, som er organisert etter lov om statsforetak, og som er eigd av den norske stat kor Olje- og energidepartementet representerer staten som eigar, skal få konsesjon til å bygge til dømes 420 kV-leidningen Viklandet-Istad igjennom slike inngrepsfrie naturområder?»

GRUNNGJEVING:

Statnett søkte i oktober om konsesjon for bygging og drift av ei ca. 50 km lang 420 kV kraftledning frå Viklandet i Sunndal kommune, og igjennom Nesset kommune, til Istad i Molde kommune.

Det konsesjonssøkes tre hovudalternativ for ledningen mellom Viklandet og Brandhol i Nesset, og to traséalternativ for ledningen mellom Brandhol og Istad. Alternativ 2.0 mellom Viklandet og Brandhol er det mest konfliktfylte på denne strekninga, men Statnett søker på eige initiativ om konsesjon, sjølv om alternativet fører til spreining av inngrep og går igjennom inngrepsfrie naturområder i sone 1 (1-3 km frå tyngre tekniske inngrep) med ca. 12 km², men vil også fjerne det som er av inngrepsfrie naturområder i sonen 2 (3-5 km frå tyngre tekniske inngrep), med ca. 3 km². I forhold til ein teknisk-økonomisk vurdering er alternativet lett å bygge og økonomisk det klart rimelegaste alternativet, ca. 25 mill. kr rimelegare enn dei to andre alternativa som er omtrent likestilt økonomisk, og som er konsesjonssøkt på denne strekningen.

På strekninga Brandhol-Istad er det som tidlegare nemnd to hovudalternativ. Den mest konfliktfylte traseen 2.3 og 3.0 går i fjellområda nord for Eidsvåg og inn mot kommunegrensa til Gjemnes, og vil gå rett igjennom urørt naturområde, kategori 1-3 km og 3-5 km frå inngrep. Økonomisk er dei to alternativa omtrent likestilt, men på grunn av dei store negative konsekvensane og relativt få fordeler i forhold til om-

søkte alternativ har Statnett ikkje funne det riktig å søkje på desse alternativa. På bakgrunn av høringsuttalen (og etter tilråding frå NVE) til bl.a. kommunestyret i fjellkommunen og kraftkommunen Nesset, som einstemmig gikk inn for at Statnett skal søkje om konsesjon på denne traseen, som går igjennom det siste og største inngrepsfrie naturområdet på Moldehalvøya, har Statnett også søkt om konsesjon på denne konfliktfylte traseen. Det er altså søkt om konsesjon for 420 kV-leidningen igjennom to inngrepsfrie naturområder på strekninga Viklandet-Istad

Da meldinga om 420 kV-leidningen Viklandet-Istad kom i oktober 2001, vart det presisert at bevaring av attverande inngrepsfrie områder er eit nasjonalt viktig satsingsområde.

Svar:

Spørsmålet er overført til olje- og energiministeren.

Bygging og drift av kraftledningar krev konsesjon etter energilova. NVE handsamar slike saker, medan Olje- og energidepartementet er klageinstans. Den konkrete saka som representanten Jacobsen tek opp, ligg no til handsaming i NVE.

NVE opplyser at Statnett i denne konkrete saka har søkt konsesjon i medhald av energilova på fleire forskjellige traséalternativ. På strekninga frå Viklandet til Brandhol har Statnett søkt tre alternativ. Eitt av alternativa råkar INON-område.

På strekninga frå Brandhol til Istad opplyser NVE at direktoratet etter innspel frå Statnett har bedt om at det alternativet som Nesset kommunestyre samrøystes har gått inn for, vert omsøkt. Bakgrunnen for dette er at ein ønskjer å få innspel og synspunkt til alle aktuelle alternativ, slik at saka er best mogleg opplyst når NVE skal fatte konsesjonsvedtak.

Det å ta vare på inngrepsfrie naturområde er eit viktig omsyn i arealforvaltninga, m.a. ved handsaming av konsesjonssaker om elektriske anlegg i medhald av energilova.

Når det gjeld miljøspørsmål ved kraftleidningar, viser eg til forvaltningsstrategien for handsaming av kraftleidningssaker som vart utarbeida av Olje- og energidepartementet i samråd med Miljøverndepartementet, og mitt svar av 2. mai 2003 på spørsmål til skriftleg svar nr. 505.

Saka kan verte påklaga til departementet. Eg ber difor om forståing for at eg ikkje kan gjera meg opp noko meining eller gje representanten ei vurdering av denne konkrete saka no.

SPØRSMÅL NR. 608

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 2. juni 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Hva er status i arbeidet med vurderingen av eventuelt å gjøre offentliggjøringen av skattelister i mediene helt eller delvis ulovlig?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til Stortingets vedtak i forbindelse med behandling av Dokument nr. 8:150 (2001-2002) Forslag fra stortingsrepresentantene Karin S. Woldseth, Kenneth Svendsen, Gjermund Hagesæter og Ulf Erik Knudsen om å forby offentliggjøring av skattelister. Stortinget vedtok å be Regjeringen gjennomføre evalueringen av gjeldende regelverk om offentliggjøring av skattelistene, herunder vurdere ulike interessenters behov for informasjon. I forbindelse med behandlingen av dette dokumentet, fremkom det at dette spørsmålet var til vurdering/utredning i departementet.

Svar:

Fremdriften i departements arbeid med evaluering av reglene om offentlige skattelister ble omtalt i

forbindelse med fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett.

I Ot.prp. nr. 93 (2002-2003) side 11, uttalte departementet blant annet:

"I Innst. S. nr. 14 (2002-2003) blei Regjeringa bedt om gjennomføre evalueringa og vurdere ulike interessentar sine behov for informasjon. Regjeringa blei og bedt om å kome tilbake til saka med omtale og framdrift i Revidert nasjonalbudsjett 2003.

Reglane om skattelistene reiser fleire problemstillingar knytt til ønsket om ei open likningsforvaltning på den eine sida, og omsynet til personvernet på den andre. Arbeidet med å evaluere reglane er diverre forsinka. Departementet tek no sikte på å sende saka på høyring innan kort tid. Nokre av dei tiltaka som ein vil skissere i høyringa, kan bli aktuelle allereie ved utlegginga av skattelistene til hausten for inntektsåret 2002."

Det fremgår av dette at det tas sikte på at høringsnotat om offentliggjøring av skattelistene, skal sendes på høring i løpet av kort tid.

SPØRSMÅL NR. 609**Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Reidun Gravdahl****Besvart 4. juni 2003 av sosialminister Ingjerd Schou****Spørsmål:**

«Enken etter en krigsseiler fikk i 1988 utbetalt en kapitalutløsning på 105 108 kr for å kjøpe seg en bolig, mot trekk i pensjonen på 950 kr pr. måned. Hun trekkes fortsatt for det månedlige beløpet, og har nå betalt tilbake 245 100 kr. Dette synes urimelig, og hun er naturlig nok svært oppbrakt over dette.

Hva vil sosialministeren gjøre med dette?»

BEGRUNNELSE:

Mannen til denne enken hadde store helsemessige og sosiale problemer pga. de opplevelsene han hadde vært igjennom. Derfor var familiens økonomi svært vanskelig, og enken hadde ingen egenkapital da hun ønsket å flytte til et annet sted og skaffe seg en bolig. Hun søkte da om en kapitalutløsning av framtidig krigsenkepensjon på 100 000 kr, og fikk godkjent 105 108 kr. Jeg antar at noe er omkostninger. Hun forsto først etter lang tid at trekket i pensjonen hun hadde gått med på ville vedvare hele livet. Hun mottar ingen informasjon om restbeløp, ser kun det månedlige trekket i pensjonen.

Jeg har sett at denne problemstillingen er tatt opp i leserbrev, og jeg antar at representanter for krigens ofre også har tatt det opp med myndighetene. Det synes å være en ordning som er til hjelp i en vanskelig økonomisk situasjon når man har behov for kapital for å kunne skaffe seg en bolig. Men det kan ikke oppfattes som rettferdig at tilbakebetalingen skal vedvare hele livet. Man undres over hvorfor ordningen ble slik.

Svar:

Krigspensjon/krigsenkepensjon kunne tidligere delvis utløses (utbetales som et engangsbeløp) til anskaffelse av bolig eller nødvendig utbedring av eksisterende bolig. Bestemmelsene om kapitalutløsning til boligformål for krigsinvalid ble innført i 1970 (fra før hadde man bestemmelser om kapitalutløsning for det formål å skaffe pensjonisten et varig inntektsgivende erverv). For krigsenker ble slike bestemmelser innført i 1980 etter krav om dette fra organisasjonene. Bestemmelsene om kapitalutløsning ble opphevet for nye tilfeller med virkning fra 1. september 1999 da det nå i liten grad er behov for en slik ordning.

Kapitalutløsning av krigspensjon til boligformål kunne gis dersom dette måtte antas å bidra til å bedre invalidens/enkens sosiale forhold eller medisinske tilstand og var økonomisk forsvarlig ut fra invali-

dens/enkens totale økonomiske situasjon. Det fremgikk av loven med forarbeider at kapitalutløsning skulle gis i form av en kapitalisering av en andel av pensjonen. Krigspensjonisten/enken fikk ved en kapitalutløsning utbetalt en andel av pensjonen i form av et engangsbeløp. Ved kapitalisering av terminytelsene nyttes Rikstrygdeverkets undersøkelser om dødelighetserfaring og en grunnlagsrente på 6 pst. pr. år, se forskrift 25. mars 1997.

Kapitalutløsning med nåverdien av et fremtidig krav på periodisk utbetaling innebærer et endelig oppgjør mellom partene som i utgangspunktet ikke skal kunne reverseres. Kapitalutløsning av fremtidige periodiske ytelser innebærer alltid en risiko for at en av partene kan tape på dette.

Det fradraget som gjøres i den månedlige pensjonsutbetaling er ikke begrunnet i en nedbetaling av gjeld, men i at pensjonisten rent faktisk har fått utbetalt en andel av pensjonen i form av et engangsbeløp. Ved delvis kapitalutløsning vil pensjonisten fortsatt ha krav på månedlige pensjonsutbetalinger, redusert med den delen av pensjonen som er gjort til gjenstand for kapitalutløsning. Det beløpet som den løpende pensjonsytelsen reduseres med, er beregnet til et fast kronebeløp for all fremtid. Beløpet som kommer til fradrag, øker med andre ord ikke selv om pensjonen forhøyes over tid som følge av inntektsutviklingen i samfunnet for øvrig. Beløpet kommer til fradrag i den månedlige pensjonsutbetalingen så lenge pensjonisten lever.

Jeg vil presisere at bestemmelsene om kapitalutløsning var en frivillig ordning som krigspensjonisten/enken eventuelt kunne søke om. Pensjonisten har således hele tiden hatt et fritt valg om han/hun ville benytte seg av ordningen med kapitalutløsning. Søknader om kapitalutløsning ble normalt fremmet via Nasjonalhjelpens Fond for Krigens ofre. De lokale kuratorene skulle gi informasjon om de praktiske sider av ordningen og hvilke vilkår som var knyttet til den, blant annet at den ville føre til et *varig trekk* i pensjonen og størrelsen på dette.

Bestemmelsene om kapitalutløsning er som nevnt opphevet for nye tilfeller med virkning fra 1. september 1999. Krigspensjonister/enker som fortsatt går inn under ordningen, har etter nåværende praksis fri gjenkjøpsrett. Ved beregning av gjenkjøpsbeløpet følges kapitaliseringsprinsippet. "Restbeløpet" innfris da mot at den månedlige krigspensjonen/krigsenkepensjonen blir forhøyet tilsvarende. Denne gjenkjøpspraksis har blitt etablert fordi krigs-

pensjonistene selv har ønsket en slik mulighet. Gjeldende rett er stadfestet av Trygderetten.

Jeg kan ikke se at det er grunnlag for å foreta endringer i disse ordningene nå.

SPØRSMÅL NR. 610

Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Øystein Hedstrøm

Besvart 3. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Statnett vil kjøpe eiendommen "Flekken" på Åkerøy for 2,5 mill. kr, og har i leieperioden investert 10 mill. kr. Eiendommen er av en slik beskaffenhet at den neppe egner seg til kurs og konferanser for mer enn 15 personer. Statnett økte sin tariff 1. juli 2002 med økte kostnader for brukerne.

Mener statsråden småbrukskjøpet er i tråd med oppgavene Statnett er satt til å utføre?»

BEGRUNNELSE:

Kraftnett meddeler i dag at Fædrelandsvennen har informasjon om Statnetts konferansested som få kjenner til. Statnetts brukerråd har ikke visst at det finnes et slikt sted.

I St.meld. nr. 22 (2001-2002) Et mindre og bedre statlig eierskap, beskrives statsforetaket som et foretak som skal ha ansvar for en samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av det sentrale overføringsnettet for kraft. Foretaket skal utføre de oppgaver det er pålagt i henhold til lovgivning og konsesjoner og skal for øvrig følge forretningsmessige prinsipper. Mange stiller spørsmålstegn ved at et monopolforetak går til kjøp av et småbruk på skattebetalernes regning, som anslagsvis kun rammer 15 personer. Det kan derfor ikke være særlig egnet til et kurs- og konferansesenter for Statnettkonsernets ansatte, som i 2002 var 785 personer.

Statnett øket sin tariff 1. juli 2002 med 25 pst.

gjeldene for hele 2002. Dette skapte problemer for mange nettselskaper i Norge som ble tvunget til å føre kostnadene videre til bedrifter, institusjoner og befolkning. Mange setter spørsmålstegn ved om småbrukskjøpet er en offentlig oppgave, og hvilken samfunnsøkonomisk verdi dette har for Statnett.

Svar:

Spørsmålet er overført til olje- og energiministeren.

De overordnede rammer for Olje- og energidepartementets eieroppfølging av Statnett SF reguleres i statsforetaksloven. Videre legger reglementet for økonomiforvaltning og instruks for Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av bedrifter organisert etter lov om statsforetak rammer for departementets eieroppfølging av Statnett.

I henhold til statsforetakslovens § 23 om styrets myndighet hører forvaltningen av foretaket inn under styrets ansvar. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med foretakets formål, vedtekter og retningslinjer fastsatt av foretaksmøtet. Et kjøp av eiendommen "Flekken" inngår som en del av foretakets forretningsmessige disposisjoner og faller inn under styrets ansvar.

Jeg har tillit til at Statnetts styre driver foretaket i tråd med statsforetakslovens bestemmelser og foretakets vedtekter.

SPØRSMÅL NR. 611**Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland****Besvart 3. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs****Spørsmål:**

«I fjor fekk Skånevik og Ølen Kraftlag (SØK) løyve til å kutta straumforsyninga til store deler av nordsida i Åkrafjorden. Gardane her har hatt straum sidan 1957. Grunngevinga frå SØK er at det ligg for lite profitt i straumsal til desse gardane fordi det ikkje lengre finst fastbuande.

Går statsråden god for ei slik grunngeving, og vil ikkje fritak for straumlevering på slikt grunnlag koma i motstrid med almen oppfatting av busetjing og utnytting av naturressursar på ubebudde gardar?»

Svar:

Områdekonsesjonæren har leveringsplikt innan området sitt og skal sørge for at kundane i det aktuelle området har tilfredsstillande tilknytning til det lokale elektrisitetsnettet. Ein kan likevel gje fritak frå leveringsplikta når særlege grunnar tilseier det. Styresmaktene gjer difor ei totalvurdering av om det er forsvarleg å oppretthalde straumforsyning gjennom det lokale elektrisitetsnettet. Styresmaktene ser på samfunnsøkonomiske omsyn og omsyn til miljø, behovet for straumforsyning, forhold knytt til busettinga og omsyn til lokal næringsverksemd.

Ut frå samfunnsøkonomiske vurderingar vil det ikkje alltid vere forsvarleg å oppretthalde nettilknytninga uavhengig av behov og store kostnader. Nettilknytning utan omsyn til kostnader vil føre til auke i nettariiffane for alle kundane i området.

Eit viktig moment i totalvurderinga er om kundane i området er fastbuande. Eg syner til Innst. S. nr.

242 (1996-97) om distrikts- og regionalpolitikken punkt 4.2.7 kor det går fram at *"Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at det ikke skal gis dispensasjon fra forsyningsplikten for strøm til områder med fast bosetting eller næringsvirksomhet"*. Skånevik Ølen Kraftlag søkte i 1999 om fritak frå leveringsplikt for området Vågsneset-Teigen i Åkrafjorden. NVE gav fritak frå leveringsplikta for den delen av området knytt til transformatorane i Kvanndal og på Bjelland, mens det ikkje blei gjeve fritak frå leveringsplikta for kundane knytt til transformatoren på Djuve. Eit slikt fritak ville ha råka fastbuande.

NVE sitt vedtak blei påklaga til Olje- og energidepartementet. Departementet fatta vedtak i klagesaka 13. juni 2002.

Sett i samanheng med det årlege straumforbruket ved dei aktuelle uttakspunkta, ville kostnadene ved opprusting av kraftleidningen bli svært høge. I området som var knytt til transformatorstasjonane i Kvanndal og på Bjelland var det ingen fastbuande.

Etter ei totalvurdering kom departementet til at kostnadene ved opprusting av nettet ved Kvanndal og på Bjelland ville bli uforsvarleg høge sett i samanheng med fordelane for dei berørde eigedomane. Departementet stadfesta difor NVE sitt vedtak.

Eg vil gjerne gjere merksam på at det ofte vil vere mogleg å sørgja for elektrisitet gjennom alternative forsyningsformer. Departementet har difor i vedtaket teke inn ein føresetnad om at Skånevik Ølen Kraftlag tilbyr rettleiing og fagleg bistand hjå kundar som ønskjer å etablere lokal straumforsyning.

SPØRSMÅL NR. 612**Innlevert 26. mai 2003 av stortingsrepresentant Rolf Terje Klungland****Besvart 4. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs****Spørsmål:**

«Operatørselskaper på norsk sokkel deltar med midler og medvirker til offshoretesting av teknologi med sikte på nullutslipp av olje og kjemiske stoffer fra petroleumsvirksomhet. Regjeringen har understreket at den forventer at operatørselskapene styrker

sin innsats for å utvikle og ta i bruk teknologi som kan bidra til nullutslipp til sjø.

Mener statsråden at det finnes tilstrekkelige incitamenter, når det i dag innvilges dispensasjoner fra målsettingen om nullutslipp av miljøfarlige stoffer?»

BEGRUNNELSE:

Det slippes i dag ut store mengder olje og kjemiske stoffer fra petroleumsvirksomheten til sjø både gjennom normal drift og delvis ved uhell/ulykker. Det benyttes mange forskjellige kjemikalier i produksjonsprosessen, mest i forbindelse med oljeboring. Med den eksisterende teknologi slippes det i dag ut over 13 000 m³ forurenset vann og vannbasert borevæske, samt over 400 m³ borekaks når det bores en undervannsbrønn. Alle letebrønner og alle undervannskompletterte produksjonsbrønner bores på denne måten.

Det forventes at de totale utslippene vil stige sterkt i årene som kommer. Den største økningen vil være olje og kjemiske stoffer i produsert vann. Det er derfor stor bekymring for at det kan oppstå langstids-effekter av den kroniske belastningen med miljøfarlige stoffer over stadig større deler av norsk sokkel, slik det også fremgår av en rekke rapporter og meldinger.

Det er allerede etablert en målsetting om nullutslipp av mulig miljøfarlige stoffer til havs fra petroleumsvirksomheten. Utfordringen er at det i dag gis dispensasjoner fra kravet om nullutslipp, og at det dermed fortsatt aksepteres utslipp av slam og borevæsker fra topphull på letebrønner og produksjonsbrønner.

Regjeringen har erklært at den vil sikre at målet om nullutslipp blir realisert. For eksisterende felt er siktemålet at de nødvendige tiltak skal være gjennomført innen 2005. Nye felt skal som hovedregel ikke ha miljøfarlige utslipp. Regjeringen har sagt at den vil styrke innsatsen for å nå dette målet. Samtidig aksepterer Regjeringen at det gis dispensasjoner, som igjen hindrer at ny teknologi tas i bruk.

Det eksisterer flere engasjement for utvikling av ny teknologi med sikte på nullutslipp til sjø.

Gjennom Demo 2000 er det tildelt midler til et prosjekt som er kommet langt i utviklingen av et system for retur av borevæske og slam/kaks fra topphulls boring av undervannsbrønner. Systemet muliggjør boring av undervannsbrønner uten utslipp til det marine miljø. Dette vil være et viktig element i forbindelse med boring i nordområdene.

Gjennomføringen av dette prosjektet tar sikte på å utvikle et komplett system som vil være klar til uttesting i slutten av inneværende år.

Svar:

St.meld. nr. 25 (2002-2003) Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand ble lagt frem for Stortinget 25. april. Der har Regjeringen nedfelt et føre-var mål om at det som hovedregel ikke skal slippes ut miljøfarlige stoffer til sjø fra petroleumsvirksomheten, enten det gjelder tilsatte kjemiske stoffer som for eksempel i borevæsker eller naturlige fore-

kommende kjemiske stoffer. Dette målet gjelder for alle innretninger, og for alle operasjoner, både bore- og brønnoperasjoner, produksjon og utslipp fra rørløsninger. Nullutslippsmålet vil bidra til at utslipp til sjø av olje og miljøfarlige stoffer ikke medfører uakseptabel helse- eller miljøskade. Målsettingen om nullutslipp fra petroleumsvirksomheten er mer ambisiøs enn de generelle miljømålene som gjelder for andre sektorer.

Stortingsrepresentant Klungland er i sin begrunnelse til spørsmålet spesielt opptatt av utslipp av borekaks/slam og borevæsker fra topphullet på lete- og produksjonsbrønner. Borekaks er i seg selv ikke et miljøfarlig stoff, men kan gi miljøskade hvis det for eksempel tilslammes et korallrev. Regjeringens nullutslippsmål innebærer nettopp at det som hovedregel ikke skal tillates utslipp av stoffer, eksempel borekaks, som kan føre til slike miljøskader. Utslipet er akseptabelt dersom en miljørisikobasert vurdering viser at utslippet ikke vil medføre skade på miljøet.

Boring er den viktigste kilden til kjemikalieutslipp fra petroleumsvirksomheten. I praksis er dette komponenter i borevæsker. De aller fleste komponentene forekommer naturlig i sjøvann og/eller er miljømessig akseptable (PLONOR-kjemikalier). De miljøfarlige komponentene er allerede sterkt redusert, samt at nullutslippsmålet også vil gjelde for disse komponentene.

Når det gjelder topphullseksjonen, skjer boring av topphull normalt med borevæske av sjøvann tilsatt små mengder PLONOR-kjemikalier. Ved boring av letebrønner fra flytende innretninger, slippes borevæske og kaks til sjø. Ved boring av produksjonsbrønner fra fast installasjon er det derimot returlinjer for borevæske og kaks til riggen, slik at reinjeksjon eller gjenbruk er reelle alternativer. Både utslipp av vannbasert borevæske, utslipp av borekaks og bruk av PLONOR-kjemikalier i topphullseksjonen konsepsjonsbehandles allerede, og nullutslippsmålet vil også gjelde for denne type utslipp. Komponentene som ev. slippes til sjø under boring av topphullet (sjøvann og små mengder miljømessige akseptable kjemikalier), anses imidlertid ikke for å være en stor utfordring med hensyn til å nå nullutslippsmålet innen 2005.

Jeg forventer at operatørene på norsk kontinentalsokkel er ambisiøse i arbeidet med å nå nullutslippsmålet, og at de aktivt utvikler og tar i bruk nye teknikker og teknologier som sikrer nullutslipp til sjø av miljøfarlige stoffer. En kontinuerlig utvikling og testing av ny teknologi er svært viktig i dette arbeidet. Selskapene på norsk kontinentalsokkel har for eksempel allerede gjennomført en lang rekke tiltak i forbindelse med kjemikaliestitusjon og utvikling av nye, mindre miljøfarlige kjemikalier. Videre har selskapene testet ut, og delvis tatt i bruk, ny rensetek-

nologi, de har optimalisert eksisterende prosesser og utstyr, og gjennomført forbedringer med hensyn til for eksempel gjenbruk av borevæsker/kjemikalier. Mange av feltene har også gjennomført, eller planlegger, injeksjon av borevæsker og produsert vann.

Signaler fra selskapene er entydige. I de aller fleste tilfeller er det teknisk mulig å oppnå nullutslippsmålet, som definert over, både på nye og eksisterende installasjoner.

Jeg er ikke enig i premisset som ligger til grunn for spørsmålet fra stortingsrepresentant Klungland, nemlig at det i praktiseringen av denne nullutslippspolitikken innvilges dispensasjoner. For meg er det uklart hva begrepet "dispensasjon" innebærer i denne sammenhengen, men det er helt klart at til grunn for

Regjeringens nullutslippsmål, ligger det en nødvendig forutsetning om at det i forbindelse med konsekjonsbehandling og iverksettelse av tiltak skal det foretas en feltspesifikk helhetsvurdering av flere forhold, herunder miljømessige konsekvenser, sikkerhetsmessige-, reservoarmessige- og kostnadmessige forhold. Dette gjelder også for håndtering av slam og borevæske fra topphullseksjonen. Jeg er ikke enig i at slike helhetsvurderinger svekker incentivene til å oppfylle nullutslippsmålet. Dette er helt nødvendige vurderinger som må tas for å finne og iverksette optimale løsninger, også for miljøet.

Jeg mener nullutslippsmålet for petroleumssektoren i seg selv gir tilstrekkelige incentiver til å forhindre eller minimere uønskede utslipp.

SPØRSMÅL NR. 613

Innlevert 27. mai 2003 av stortingsrepresentant Ranveig Frøiland

Besvart 5. juni 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«De som er igjen i den norske hermetikkbransjen betaler i dag en hermetikkavgift på 0,5 pst. av all sin omsetning til Stiftelsen Norconserv. I tillegg betaler de en eksportavgift på 0,2 pst. til Eksportutvalget for fisk. De som eksporterer norsk fisk uten videreforedling, betaler kun 0,2 pst. for fisken. De som viderefører i andre land slipper begge avgiftene.

Hvordan mener finansministeren vi kan tilrettelegge for at hermetikkbransjen i Norge kan få bedret sin konkurranseevne?»

BEGRUNNELSE:

Hermetikkavgiften er en særnorsk avgift og skal gå til Fondet for hermetikk- og næringsmiddelindustri (Stiftelsen Norconserv) og skal være en FoU- og opplæringsavgift. Beregningsgrunnlaget for avgiften er salgsverdi. For en sardinboks er kostnadene i grove trekk 1/3 fisk, 1/3 boks og 1/3 arbeid. Det betales altså en "straffeavgift" på videreforedling.

Det er fire forhold som gjør denne avgiften konkurransehemmende:

1. Det er ikke rimelig at en liten gjenlevende norsk bransje (hermetisk sjømatfabrikker) skal ha en slik særnorsk "straffeavgift". Det var flere 10-talls hermetikkfabrikker i Norge på 1970-tallet (i 1920 var det over 200). I dag er det knapt 10

igjen. Flere er blitt avviklet de siste årene, og konkurranseforholdene til norsk hermetikkindustri er dessverre ikke blitt bedre de siste årene.

2. Stiftelsen Norconserv er under reorganisering og aktiviteten blir nå lagt til et nytt forskningsselskap, Norconserv AS, hvor Fiskeriforskning er hovedaksjonær. Finansiering av Norconserv AS bør vurderes.
3. "Hermetikkfagskolen" til Norconserv er nå blitt en videregående næringsmiddelsskole og de bedriftene som betaler avgiften, har knapt hatt noen elever eller ansatt noen elever derfra de siste årene. Skolen kan ikke lenger opprettholdes av et fåtall bedrifter som ikke lenger bruker skolen. Skolen er imidlertid en god næringsmiddelteknisk fagskole, men bør få en annen finansiering.
4. Avgiften totalt sett er ca. 4 mill. kr årlig. Avgiften er svært arbeidskrevende å kreve inn, både for Norconserv og for de betalende virksomheter. Det blir lett byråkratisk.

Eksportavgiften på 0,2 pst. er felles for alle eksportører av fisk. Innkrevingen her er vesentlig mer effektiv. Men de som bearbeider fisken i Norge blir straffet ved at avgiften blir beregnet på total salgsverdi, inkludert all videreforedling. Det spares avgifter ved å flytte produksjonen ut av Norge.

Svar:

Spørsmålet er overført til fiskeriministeren.

Den tradisjonelle hermetikkindustrien var tidlig ute og initierte allerede på 1920-tallet faglig bransjesamarbeid på markeds-, produkt- og prosessområdet. For å sikre den kontinuitet og langsiktighet som dette krever ble virksomheten, i samarbeid med myndighetene, forankret i en lovhjemlet forsknings- og opplæringsavgift på 0,7 pst. Denne har imidlertid over flere år blitt krevd inn med en sats på 0,5 pst.

For den øvrige fiskeri- og havbruksnæringen ble det i 2001 innført en FoU-avgift. Denne avgiften er på 0,3 pst. I arbeidet med Ot.prp. nr. 32 (1999-2000) Om lov om avgift til forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen, ble det tatt hensyn til ønsket fra Norconserv om at bedrifter med produkter som omfattes av lov av 8. juni 1984 nr. 52 Om avgift på hermetikk, blir fritatt fra denne FoU-avgiften. Begrunnelsen for dette er de planlagte omlegginger som har blitt gjort i forhold til Norconservs rolle og finansiering, en prosess som ikke er slutført.

Når det gjelder innkreving av eksportavgift på fisk og fiskerivarer, er det riktig som spørsmålsstiller skriver at hermetikkindustrien betaler en eksportavgift på 0,2 pst. Samme avgift blir krevd av de vareslag som faller inn under kapittel 1604 og 1605 i tolltariffen, dvs. høy grad av videreforedling som f.eks. røyking, panering, farsemat m.m. Fisk som har lavere grad av videreforedling, f.eks. rund eller filet blir derimot pålagt en eksportavgift på 0,3 pst. For enkelte vareslag er eksportavgiften enda høyere, men da er det næringsaktørene selv som har ønsket dette,

eksempel klippfisk og laks. I tillegg til eksportavgiften på disse produktene blir de innkrevd FoU-avgiften på 0,3 pst.

Når det gjelder hvordan vi kan tilrettelegge for at hermetikkbransjen i Norge kan få bedret sin konkurransevne, vil jeg vise til den generelle finans- og næringspolitikken som Regjeringen fører. Norsk konkurranseutsatt industri blir sterkt påvirket av høy kronkurs og høy rente. Den senere tids rentenedsettelse og utviklingen i vår valuta bærer bud om at presset på industrien letter og at politikken bærer resultater.

Det er likevel klart at hermetikkprodukter, særlig de basert på sild og makrell, har høye tollsatser. Å arbeide for lavere tollsatser er derfor en kontinuerlig og høyt prioritert oppgave for Fiskeridepartementet. Jeg vil da også nevne viktighetene av dette arbeidet sett i lys av EUs utvidelse.

Det er også viktig at det offentlige er med og tilrettelegger for å utvikle kompetansenivået i fiskeri- og havbruksnæringen. Igangsettelsen av det nye forskningsaksjeselskapet Norconserv AS, med Fiskeriforskning og Rogalandsforskning som medeiere, er et ledd i dette arbeidet. Norconserv har også mottatt årlig grunnbevilgning fra Fiskeridepartementet på 2 mill. kr fra 2001.

I tillegg er departementet kjent med at det pågår et arbeide, bl.a. sammen med Rogaland fylke, med sikte på å finne en plattform i det offentlige skoleverket for den næringsmiddeltekniske skolen som stiftelsen Norconserv i dag driver med i henhold til privatskoleloven.

SPØRSMÅL NR. 614

Innlevert 27. mai 2003 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 4. juni 2003 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Hvorfor ble midlene til å bekjempe rus på "Plata" øremerket, hvilke eksterne aktører skulle delta i dette, og hva har blitt gjort i løpet av dette samarbeidet?»

BEGRUNNELSE:

4 mill. kr ble øremerket til å bekjempe rus på "Plata" i forbindelse med handlingsplan for målrettet innsats mot narkotikamiljøet på "Plata". Det bes om en oversikt over hvilke krav man har satt til målopp-

nåelse, hvilke resultater man har oppnådd, og hvilke tiltak man har satt i verk.

Svar:

Det har etablert seg store og tungt belastede oppholds- og omsetningsmiljøer i mange norske byer. Situasjonen er mest påfallende i Oslo på den såkalte "Plata", men det finnes tilsvarende arenaer også i andre byer, om enn i mindre målestokk. I Regjeringens handlingsplan mot rusmiddelproblemer 2003-2005 er det fremmet ønske om å gjøre erfaringer og utvikle

anbefalte tilnærmingsmodeller i Oslo som kan tilpasses og anvendes i andre kommuner. Av denne grunn, og av hensyn til Oslo/Oslo-regionens spesielle situasjon, ble det ansett naturlig med statlig involvering.

Av de midler som ble avsatt i forbindelse med gjennomføringen av Regjeringens handlingsplan mot rusmiddelproblemer, fikk Justisdepartementet 4 mill. kr for å sikre gjennomføring av de særskilte oppgaver politiet har i forbindelse med situasjonen på "Plata".

Tiltaksplanen for alternativer til rusmiljøene i sentrum har vært et samarbeid mellom fem forskjellige departementer, samt Oslo kommune. I denne tiltaksplanen er det spesielt pekt på viktigheten av at man samarbeider på tvers av de forskjellige involverte etater, og at man i minst mulig grad får brudd i tiltakskjeden. Oslo kommune, omkringliggende kommuner og Oslo politidistrikt samarbeider i de aktuelle problemstillingene som "Plata" representerer.

Politimesteren i Oslo har utarbeidet en egen handlingsplan, som er bygget på bl.a. tiltaksplanen for rusmiljøene i sentrum. Planenes hovedmålsetting er å bidra til at hardt belastede narkomane kan få et behandlingstilbud. Videre skal det fortsatt satses på

å hindre rekruttering og avdekke bakmenn. Innsatsen mot brukerne skal tones ned. Politienhetene som har et naturlig ansvar for "Plataprobematikken" skal involveres i den operative innsatsen ute og oppfølgingsarbeidet inne. I tillegg til "Plata" skal omkringliggende salgs- og trekkområder for de narkomane også omfattes av den målrettede innsatsen.

Oslo politidistrikt har siden 3. februar 2003 hatt målrettet innsats på "Plata". Det er pågrepet en rekke personer i besittelse av narkotika. Til sammen er det pågrepet og kontrollert 408 personer. I tillegg er det pågrepet en rekke personer (barn) under 18 år, til sammen 197 personer. Oslo politidistrikt har i perioden transportert ni mindreårige til bopel. 30 mindreårige personer er hentet av foreldre ved politiposten ved Oslo politidistrikt. I tillegg er mindreårige personer overført til barnevernsvakten. Det er fremdeles for tidlig å treffe endelige konklusjoner basert på de erfaringer som er gjort.

Oslo politidistrikt har etablert samarbeid med Rusmiddeletaten i Oslo, RME. Det avholdes møter 1-2 ganger hver måned for å utveksle erfaringer og gjensidig informasjon.

SPØRSMÅL NR. 615

Innlevert 27. mai 2003 av stortingsrepresentant Arne Sortevik

Besvart 4. juni 2003 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Eksisterende oljeverndepot på Fedje i Hordaland skal flyttes til Florø. Fedje ligger like ved innseilingen til Mongstad, Europas nest største oljehavn. Beslutningen er tatt av Kystdirektoratet med støtte fra Fiskeridepartementet. Både kommuner i området og et enstemmig Fylkesutvalg har bedt om at oljeverndepotet på Fedje videreføres.

Mener miljøvernministeren at en flytting av oljevernutstyr ut av et høyrisikoområde gir en betryggende miljømessig beredskap?»

BEGRUNNELSE:

Fedje ligger sentralt plassert i forhold til skipstrafikken både til Mongstad og Sture. Mongstad har aleine ca. 2 500 anløp av store tankskip hvert år; over 50 av disse anløpene er skip på over 300 000 dwt. På tvers av denne trafikken går lokaltrafikk og ordinær kysttrafikk. Noen av disse største skipene har hatt

driftstans etter at de har lastet og forlatt Mongstadområdet. Hendelsen kunne derved også ha funnet sted innenfor området, og understreker den risikoen som er forbundet med den store skipstrafikken. Fedje har i tillegg til oljeverndepot både trafikkentral og lostjeneste. Det er ikke uten grunn at disse viktige tjenestene hittil har vært lokalisert nettopp her. Fra miljøvernhold, fra berørte kommuner og fra fylkesutvalget i Hordaland er det pekt på at analysene som er gjennomført for området ikke på en betryggende måte fanger opp den store risikoen i området. Jeg har også oppfattet det slik at det er snakk om relativt beskjedne beløp dersom man i tillegg til en ny base i Florø også viderefører oljeverndepotet på Fedje.

Jeg håper at miljøvernministeren vil se nærmere på denne saken og legge vekt på analyser som gir et realistisk bilde av den faktiske risikoen i området, og deretter vurdere videreføring av oljeverndepot på Fedje med vekt på god miljøsikring.

Svar:

Spørsmålet er overført fra miljøvernministeren til fiskeriministeren.

Det er et meget solid beslutningsgrunnlag som ligger til grunn for avgjørelsen om å flytte det eksisterende oljeverndepotet fra Fedje til Florø.

Beslutningen ble tatt på grunnlag av en helhetlig analyse av utstyr- og personellbehovet til den statlige oljevernberedskapen langs hele norskekysten. På bakgrunn av analysen og en omfattende høringsrunde ble det foreslått endringer i depotstrukturen på Vestlandet som omfattet nedlegging av depotet på Fedje. Samtidig ble det foreslått å styrke depotet som i dag er lokalisert i Bergen, og flytte dette nordover i leden hvor det finnes flere lokaliteter med en tilfredsstillende infrastruktur. Videre ble det foreslått å opprette et nytt depot i Florø for å oppnå kortere respons-tid nordover mot Stadt hvor beredskapsdekningen ikke er tilfredsstillende i henhold til analysen. På grunn av lokale innsigelser ble det foretatt en ny sær-

skilt vurdering av beredskapen i Nord-Hordaland/ ytre del av Fensfjorden som viste at selv uten depoet på Fedje vil det være tilstrekkelige ressurser til at målsettingen for oljevernberedskapen i området, nås.

Det sentrale i forhold til beredskapssituasjonen i Nord-Hordaland er at depotet som i dag ligger i Bergen sentrum flyttes lenger ut i skipsleden *før* depotet på Fedje flyttes til Florø. Det nye depotet vil sørge for at den samlede oljevernberedskapen i farvannet vil forbli nærmest uendret. Kystverket vurderer nå flere aktuelle lokaliteter i Hjeltefjorden.

Fiskeridepartementet har det overordede ansvaret for at den statlige oljevernberedskapen er på et akseptabelt nivå langs hele kysten. På bakgrunn av de betydelige sikkerhetstiltakene som er etablert for innseilingene til Sture og Mongstad, samt den betydelige private og offentlige beredskapen som også er bygd opp i området, mener jeg at flyttingen av oljevernutstyr fra Fedje gir en fullt forsvarlig miljømessig oljevernberedskap i området.

SPØRSMÅL NR. 616

Innlevert 27. mai 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 4. juni 2003 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Det er bred støtte i Stortinget om den graderte arbeidsgiveravgiften, og det er generell enighet om at avgiften er gradert ut fra distriktpolitiske hensyn. Norge har likevel kommet i den beklagelige situasjonen at ESA ser ut til å tvinge oss til å gjøre endringer.

Hva har Regjeringen gjort for å beholde differensiert arbeidsgiveravgift for bedrifter som ikke driver virksomhet som er utsatt for aktuell potensiell konkurranse fra virksomheter i andre EØS-land?»

BEGRUNNELSE:

EFTAs overvåkningsorgan, ESA, er av den oppfatning at den norske ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift er statsstøtte omfattet av EØS-avtalen art. 61. Denne forståelsen fikk EFTA-domstolens godkjenning ved dommen i sak E-6/98, (1999) EFTA Court Report, side 76. Denne regelforståelsen medfører at differensieringen av arbeidsgiveravgiften er avhengig av ESAs godkjenning for å kunne opprettholdes som generell ordning. Det synes imidlertid temmelig klart at en rekke av de bedrifter som nyter godt av differensieringen ikke driver virksom-

het som er utsatt for aktuell eller potensiell konkurranse fra virksomheter i andre EØS-land. Støtte til slike bedrifter faller utenfor EØS-avtalens nedslagsfelt, og en lavere arbeidsgiveravgiftssats enn normalsatsen kan opprettholdes i forhold til dem.

Svar:

Jeg viser bl.a. til min redegjørelse for Stortingets EØS-utvalg 21. mars i år.

EØS-avtalens artikkel 61 fastsetter at støtte som virir eller truer med å vri konkurransen og påvirker samhandelen mellom Norge og resten av EØS-landene, i utgangspunktet er forbudt. Dette gjelder også støtte som *potensielt* kan påvirke handelen i EØS-området. Det skal svært lite til før ESA kommer til at det foreligger grunn til at en bedrift er utsatt for potensiell konkurranse på en eller annen måte.

Dagens system med differensiert arbeidsgiveravgift er et effektivt og treffsikkert distriktpolitisk virkemiddel. Ordningen er i tillegg kontrollerbar, informasjonsrobust og har lave administrasjonskostnader. Ordningen favoriserer ansettelse av arbeidstakere bosatt i regionen uavhengig av hvilken type bedrift eller

næring de arbeider i. Med unntak av det svært begrensede antall sektorer som ble unntatt i 2000, er støtten i prosent av arbeidskraftkostnadene lik for alle bedrifter som sysselsetter personer bosatt i regioner med nedsatt avgift. Støtten er målrettet for sysselsetting av personer bosatt i regioner med nedsatt avgift og skaper ikke uønskede vridningseffekter mellom bedriftene.

En alternativ ordning hvor bare de enkeltbedrifter som kan dokumentere at de ikke møter potensiell konkurranse fra andre EØS-land, skal betale lavere avgift, vil av flere grunner være en utilfredsstillende ordning og dessuten vanskelig å gjennomføre i praksis.

En slik ordning vil ikke lenger være et treffsikkert virkemiddel rettet mot å stimulere sysselsetting i regionen, men favorisere ikke-konkurranseutsatte enkeltbedrifter på bekostning av andre mer konkurranseutsatte bedrifter i samme region, og delvis i samme bransje, for eksempel til ugunst for bedrifter nær grensen mot Sverige som konkurrerer med svenske bedrifter om kundene. Dette vil skape uheldige konkurranseforhold mellom bedrifter i samme region og gi uklare økonomiske effekter på næringsstrukturen i regionen.

Ordningen vil innbære svært høye administrasjonsutgifter. Det vil måtte dokumenteres for hvert enkelt foretak at støtte til dette foretaket ikke vil på-

virke samhandelen og således falle utenfor artikkel 61. Det er svært vanskelig å kombinere ESAs krav til dokumentasjon for den enkelte bedrift med en generell avgiftsordning. Skulle ESA i ettertid komme til at en bedrift er konkurranseutsatt, vil støtten være ulovlig. Støtten skal da kreves tilbakebetalt med renter fra den enkelte bedrift. Det vil videre være byråkratisk og vanskelig for bedriftene selv å dokumentere at støtte til det aktuelle foretak i form av redusert arbeidsgiveravgift ikke vil påvirke samhandelen. Dette kan ikke dokumenteres én gang for alle. En sak kan også settes i gang etter klage fra innenlandske konkurrenter. Det vil som nevnt være svært vanskelig å dokumentere at støtten ikke er potensielt konkurransevidende, og faren for klager fra konkurrenter vil være høy og kan ende med krav om tilbakebetaling.

Ordningen vil være lite forutsigbar og kontrollerbar. Selv om det skal svært lite til for at et selskap regnes som internasjonalt konkurranseutsatt, finnes det ingen klare objektive kriterier for når en bedrift skal regnes som konkurranseutsatt. For nyetablerte bedrifter blir det ekstra vanskelig å dokumentere at de ikke potensielt vil konkurrere mot bedrifter i andre EØS-land. ESA har meddelt at de ikke har mulighet til å ta imot og behandle et stort antall enkeltnotifikasjoner. Samtidig vil foretakene være avhengig av ESAs godkjenning av hver notifikasjon. Ordningen vil derfor heller ikke være administrativt håndterbar.

SPØRSMÅL NR. 617

Innlevert 27. mai 2003 av stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen

Besvart 3. juni 2003 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden sikre at habilitetsspørsmål blir forsvarlig håndtert når Regjeringen skal behandle saken om tildeling av konsesjon for en ny reklamefinansiert radiokanal i det femte riksnettet i FM-båndet?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med at Kulturdepartementet 20. desember 2002 vedtok å gi Kanal 4 AS konsesjonen til riksdekkende reklamefinansierte radiosendinger i det fjerde riksnettet i FM-båndet ble det stilt spørsmål om habiliteten til flere regjeringsmedlemmer.

Både finansminister Per-Kristian Foss, olje- og energiminister Einar Steensnæs og barne- og familierminister Laila Dåvøy erklærte seg inhabile da konse-

sjonstildelingen ble diskutert på regjeringsmøter i fjor.

Jussprofessor Geir Woxholth har, i Dagbladet 7. januar, tatt til orde for at flere burde fulgt deres vei. Dette gjelder, ifølge Woxholth, både justisminister Odd Einar Dørum, helseminister Dagfinn Høybråten, landbruksminister Lars Sponheim og samferdselsminister Torild Skogsholm. Det er derfor grunn til å undersøke om noen i Regjeringen er inhabile også i saken om tildeling av konsesjon for det femte riksnettet.

Kristelig Folkepartiets nyvalgte nestleder, Knut Arild Hareide, har til Kulturdepartementet erklært seg inhabil når partileder og kulturminister Valgerd Svarstad Haugland skal bestemme hvem som får den femte radiokonsesjonen.

Det er derfor grunn til å undersøke om andre i Kristelig Folkepartiets ledelse er inhabile.

Fagtidsskriftet Kampanje skriver at en av søkerne til den femte radiokonsesjonen (Kanal 5) har fått hjelp av en som kjenner Kulturdepartementet godt, tidligere statssekretær Roger Ingebrigtsen. Det er derfor grunn til å undersøke om noen i departementet er inhabile.

Svar:

Jeg vil benytte anledningen til å orientere representanten Knudsen om hvilke regler som faktisk gjelder for habilitet for regjeringsmedlemmer og ansatte i departementet. Bestemmelsene om habilitet for offentlige tjenestemenn, herunder ansatte i departementet, finnes i forvaltningslovens §§ 6-10. Reglene gjelder også statsråder i deres egenskap av departementssjefer. Kravet til habilitet fremgår særlig av § 6:

"En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

- a) når han selv er part i saken;
- b) når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken;
- c) når han er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part;
- d) når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte;
- e) når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for, et selskap som er part i saken og ikke helt ut eies av stat eller kommune, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken. Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part. Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan. Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenestemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete. Rekkevidden av annet og fjerde ledd kan fastlegges nærmere ved forskrifter som gis av Kongen."

Det fremgår av lovens § 8 at en tjenestemann selv avgjør om han er inhabil, men dersom en part krever det, og det kan gjøres uten tidsspille, skal han forelegge inhabilitetsspørsmålet for sin nærmeste overordnede.

Hva angår medlemmer i Regjeringen fremgår det av forvaltningslovens § 10 at habilitetsbestemmelse-

ne i forvaltningsloven ikke gjelder statsråder i egenskap av regjeringsmedlemmer. I motivene til denne bestemmelsen er det imidlertid sagt at inhabilitetsprinsippene også bør anvendes i statsråd, men at det kan være uheldig med bindende lovregler. Det er bl.a. vist til at Forvaltningslovkomiteen i sin innstilling i 1958 sa at man på regjeringsplanet får avgjøre spørsmålet om habilitet etter en vurdering av omstendighetene i hvert enkelt tilfelle. Praksis vedrørende habilitet for regjeringsmedlemmer er således veletablert, og noen hovedprinsipper er bl.a. tatt inn i retningslinjer, utgitt av Statsministerens kontor:

8.3 Vurdering av habilitet for regjeringsmedlemmer

Habilitet er et skjønsmessig begrep, og dets reelle innhold utvikles over tid. I forvaltningsloven § 6 første ledd nevnes en del absolutte inhabilitetsgrunner, som at tjenestemannen selv er part eller nær beslektet med parten. Selv om forvaltningsloven ikke direkte kommer til anvendelse, er det naturlig å ta utgangspunkt i disse prinsippene ved vurdering av et regjeringsmedlems habilitet:

- et medlem av regjeringen bør ikke delta i behandlingen av en sak i en regjeringskonferanse når statsråden har en særlig personlig interesse i utfallet av saken, som for eksempel ved utnevnelser og konsesjonsbehandlinger.
- en statsråd bør også erklære seg inhabil hvis vedkommende er aksjeeier i et selskap hvis børskurs vil kunne bli påvirket av avgjørelsen i den sak som behandles, eller selskapets fortsatte eksistens vil kunne avhenge av den avgjørelse som skal treffes.
- det har ikke vært vanlig at en statsråd uten videre har veket sete fordi han eller hun tidligere har hatt med saken å gjøre som leder av en næringsorganisasjon eller lignende. Det kan således nevnes at en statsråd som inntil han ble medlem av regjeringen, var direktør for Norges Råfisklag, deltok i regjeringens behandling av saker som berørte laget.

Dersom et flertall av regjeringens medlemmer i utgangspunktet skulle anses som inhabile i en sak, ville det kunne bli umulig å få truffet en avgjørelse i saken. Hvordan en skal forholde seg i et slikt tilfelle, er det vanskelig å trekke opp generelle retningslinjer for. Det må vurderes etter omstendighetene i hver enkelt sak.

8.4 Behandling av habilitetsspørsmål

Hvis en statsråd mener seg inhabil i en sak, må statsråden varsle Statsministerens kontor om dette snarest og i god tid før regjeringskonferansen. Statsministerens kontor vil da også vurdere behovet for å få oppnevnt en settestatsråd, jf. pkt. 8.5. Under konferansen må vedkommende statsråd si klart fra om inhabiliteten til statsministeren (eller den som leder regjeringskonferansen), før behandlingen av saken begynner. Det samme gjelder dersom det kan være tvil om statsrådets habilitet. Hvis en statsråd er inhabil, bør statsråden forlate konferansesalen under behandlingen.

Jeg vil ikke ytterligere gå inn i detaljene for vurdering av habilitet for regjeringsmedlemmer, men bare understreke at gjeldende regelverk for habili-

tetsspørsmål selvsagt vil bli fulgt i denne saken, noe jeg for øvrig også gjør i forhold til andre lover og regler.

SPØRSMÅL NR. 618

Innlevert 28. mai 2003 av stortingsrepresentant Øyvind Korsberg

Besvart 4. juni 2003 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Hva har Forsvaret gjort for å avdekke mulig kreftfare ved Rødbergodden fort, på hvilken måte er tidligere ansatte orientert og undersøkt, og har etterlatte blitt informert om Forsvarets undersøkelser?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til Stortingets spørretime 31. januar 2001 om mulig kreftfare ved Rødbergodden fort, der daværende forsvarsminister Godal uttalte at Forsvaret vil gjøre sitt ytterste for å bringe de faktiske forhold på det rene, og de etterlatte ville få melding om det arbeidet som er i gang. Vedlegger artikkel i Troms Folkeblad vedrørende saken av 23. mai 2003.

Svar:

La meg først understreke at for Forsvaret er personellsikkerhet svært viktig, og at jeg som forsvarsminister tar ansvaret for personellet liv og helse meget alvorlig. Det er derfor avsatt betydelige ressurser for å komme til bunns i saken.

Høsten 2001 iverksatte Sjøforsvaret et prosjekt - HMS - Sjø - i samarbeid med Universitetet i Bergen (UiB) og Kreftregisteret. Formålet med prosjektet er bl.a. å undersøke hyppigheten av kreft i Sjøforsvaret. Som et ledd i dette arbeidet er det utformet et delprosjekt, for å studere den såkalte bakgrunnsstrålingen ved Rødbergodden fort.

Forsvaret har nå foretatt målinger av bakgrunnsstrålingen ved Rødbergodden fort. Ansvarlig for disse målingene har i første rekke vært Norges Geologiske Utredninger (NGU). Målingene har påvist stråling fra uran og thorium. Dette kan være en kilde for radonutvikling, som er en radioaktiv gass som kan

føre til utvikling av lungekreft. Forsvaret har ennå ikke kunnskap om denne eksponeringen kan ha sammenheng med de krefttilfellene som har oppstått blant de ansatte, men muligheten kan ikke utelukkes.

Videre er Forsvaret i ferd med å slutføre undersøkelsene av hvor mange som har hatt sitt arbeid ved fortet. 23 sivile har tjenestegjort ved Rødbergodden fort, men man har ennå ikke full oversikt over alt tidligere militært personell. Den endelige kartleggingen av militært personell er planlagt slutført i løpet av september 2003.

Av de 23 sivilt ansatte har Forsvaret kjennskap til at 10 personer har fått kreft, men vi er ikke kjent med hvilken type kreft disse har utviklet, da dette er underlagt taushetsplikt fra helsevesenets side. Fra UiB presiseres det at det statistiske grunnlaget er for lite til å si noe sikkert om dette utgjør en overhyppighet i forhold til befolkningen for øvrig.

På vegne av Forsvaret har UiB hatt samtaler med både etterlatte av, og tidligere sivilt ansatte ved Rødbergodden fort. I tillegg er personellet gitt informasjon fra Sjøforsvaret. Det samme gjelder fortsatt tjenestegjørende personell i Forsvaret som tidligere har tjenestegjort ved Rødbergodden fort. Når det gjelder militært personell som ikke lenger tjenestegjør i Forsvaret, er disse ennå ikke informert, da det dessverre har vist seg tidkrevende å få fullført kartleggingen av dette personellet.

Forsvaret har ikke selv undersøkt personellet som har tjenestegjort ved Rødbergodden, da dette ivaretas av det sivile helsevesen.

Jeg kan imidlertid forsikre om at jeg vil gjøre alt for at saken fortsatt vil bli gitt full prioritet, og at det berørte personellet vil bli holdt underrettet om resultatene av Forsvarets videre arbeid.

SPØRSMÅL NR. 619**Innlevert 28. mai 2003 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland****Besvart 5. juni 2003 av olje- og energiminister Einar Steensnæs****Spørsmål:**

«Statsråden bes å opplyse konkret hvor store investeringer i netttiltak som var forutsatt for henholdsvis Nyhamna og Tjeldbergodden da ilandføringsvalget til Ormen Lange ble gjort i lisensen, og hvor stor del av disse investeringene det var forutsatt skulle dekkes av utbyggingsprosjektet på de to stedene?»

BEGRUNNELSE:

Det vises til spørsmål datert 20. mai 2003 om bl.a. kostnader ved kraftframføring til Ormen Langes ilandføringssted og statsrådets svar 26. mai. Han svarer: "I sammenlikningen av de aktuelle ilandføringsstedene var estimerte kostnader for netttiltak inkludert i investeringskostnadene for hvert sted." Videre sier han: "Det vises til at investeringskostnadene for hvert av stedene er kommunisert både i konsekvensutredningen for Ormen Lange og i min redegjørelse for Stortinget i spørretimen 13. november 2002." Det på tross av dette er det usikkerhet om størrelsen på kostnadene til offentlig infrastruktur. Disse er ikke berørt konkret verken i konsekvensutredningen eller i statsrådets orientering til Stortinget i spørretimen 13. november 2002. En nærmere detaljering av dette, eller utdypning med konkrete referanser til konsekvensutredningen eller underliggende dokumenter vil bidra til å legitimere valget av ilandføringssted og eventuelle offentlige infrastrukturkostnader som følge av prosjektet.

I OEDs brev til Norsk Hydro av 12. juli 2002, der OED godkjenner at bare Nyhamna skal konsekvensutredes, ble utbyggingsoperatøren pålagt at det i konsekvensutredningen skulle gjøres grundig rede for den prosessen som førte fram til lisensens valg av ilandføringssted.

I konsekvensutredningen er dette pålegget besvart i kapittel 3, sidene 29-40. Det går her klart fram av konsekvensutredningen at vurderinger av infrastruktur inkludert framføring av kraft er vurdert, bl.a. "med henblikk på økonomi" (side 32). I tabellen på side 30 er "infrastruktur" oppført under "Faktorer som ble vurdert". På side 32 står følgende: "Vurderingene knyttet til kraftledninger er gjort i regi av Ormen Lange-prosjektet med nær kontakt og innspill fra Statnett, NVE og regionale nettselskaper. Etter at stedsvalget var besluttet av rettighetshaverne ble dette arbeidet videreført i regi av Statnett." Vurderinger av kostnader ved framføring av kraft til de ulike alternativene har altså blitt gjort, men det er ikke gitt noen opplysninger om resultatet av vurderingene i form av

konkrete investeringsbehov eller fordelingen mellom prosjektet og det offentlige for disse. Statsråden uttalte i spørretimen 13. november 2002 bl.a. følgende: "I henhold til tall fra Norsk Hydro er det om lag 1,5 mrd. kr høyere investeringskostnader for prosjektet ved ilandføring til Tjeldbergodden enn til Nyhamna." Siden dette er et vesentlig argument for stedsvalget er det avgjørende å få avklart hvor stor del av lisensens beregnede investeringsforskjell for de to alternativene som relaterer seg til framføring av kraft og hvorvidt investeringsforskjellen er annerledes for det offentlige.

Svar:**VURDERINGER VEDRØRENDE NETTILTAK VED VALG AV ILANDFØRINGSSTED**

I forbindelse med valg av ilandføringssted for gass fra Ormen Lange ble det etablert systemkrav for kraftforsyning til hvert av de aktuelle ilandføringsstedene. Prosjektet identifiserte et behov for en 300 kV hovedforsyning til et gassbehandlingsanlegg for Ormen Lange og en reserveløsning på 132 kV.

Den samfunnsmessige kostnaden for netttiltak for henholdsvis Nyhamna og Tjeldbergodden ble beregnet til 570 mill. kr og 430 mill. kr. Forskjellen i samfunnsmessige kostnad mellom Nyhamna og Tjeldbergodden ble således beregnet til 140 mill. kr.

I beregningene av totale investeringer for prosjektet for de to alternativene ble det lagt til grunn at halvparten av disse investeringene skulle dekkes av Ormen Lange-prosjektet. Ut fra dette ble det lagt til grunn 285 mill. kr i netttiltak for Nyhamna og 215 mill. kr for Tjeldbergodden. Således er det inkludert 70 mill. kr høyere kostnad for netttiltak for Nyhamna enn for Tjeldbergodden i sammenlikningen mellom de totale investeringene for hvert av stedene.

VIDERE UTREDNINGSARBEID ETTER STEDSVALGET

I etterkant av stedsvalget har Statnett vurdert alternative muligheter for forsterkning av kraftnettet til Nyhamna og regionen for øvrig. På denne bakgrunn er det vurdert som hensiktsmessig med en 420 kV-ledning istedenfor en 300 kV ledning fra Istad til Nyhamna. Videre planlegges det en ledning fra Ørskog til Nyhamna. Sistnevnte ledning vil tilfredsstille behovet for reserveforsyning til gassbehandlingsanlegget. For Nyhamna-alternativet ble det lagt til grunn ved valg av Nyhamna som ilandføringssted at netttiltakene i forbindelse med reserveforsyningen hoved-

sakelig var på strekningen fra Istad til Tornes og Nyhamna. Nettiltaket som nå planlegges er således mer omfattende enn det som ble lagt til grunn ved stedsvalget.

Ledningen fra Istad til Tornes og videre til Nyhamna samt en transformatorstasjon på Nyhamna vil være entydig utløst av etablering av et gassbehandlingsanlegg på Gossen. Ledningen vil være hovedforsyningen til anlegget. Ledningen vil i tillegg til å forsyne gassbehandlingsanlegget være svært viktig for det lokale forbruket i området.

Ledningen som planlegges fra Ørskog til Nyhamna vil ikke kunne forsvares alene av et gassbehandlingsanlegg på Nyhamna. Nytevirkningene for forbrukerne på Sunnmøre og i Romsdal er sammen med nytten for Ormen Lange-anlegget det som til sammen forsvaret investering i en slik forbindelse. Denne forbindelsen sammen med andre konsesjonsøkte tiltak vil gi en ringforbindelse i Møre og Romsdal og således sikre kraftforsyningen til hele fylket. I

tillegg vil forbindelsen fjerne og utsette fremtidig investerings- og vedlikeholdsbehov i eksisterende nett.

Ifølge Statnett er samlet investering for nettiltakene som sees i forbindelse med etablering av Ormen Lange på Nyhamna anslått til om lag 1 100 mill. kr. Statnett har beregnet investeringskostnadene som utgjør selve hovedforsyningen til Ormen Lange-anlegget til i overkant av 400 mill. kr.

LEDNING FRA TROLLHEIM TIL TJELDBERGODDEN

Når det gjelder den forhåndsmeldte ledningen på strekningen fra Trollheim til Tjeldbergodden, har dette tiltaket utgangspunkt i et planlagt gasskraftverk på Tjeldbergodden. Statnett opplyser at et gassbehandlingsanlegg imidlertid vil kunne kreve mer omfattende stasjonsløsninger enn et gasskraftverk på Tjeldbergodden og at nettiltak følgelig vil kunne bli høyere enn de 250 mill. kr som er angitt i forhåndsmeldingen.

SPØRSMÅL NR. 620

Innlevert 28. mai 2003 av stortingsrepresentant Elisabeth Røbekk Nørve

Besvart 6. juni 2003 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Hva kan helseministeren gjøre for å sikre at styrene ved helseforetakene blir mer lydhøre overfor brukerne sine synspunkter på det totale servicetilbudet de møter i våre sykehus?»

BEGRUNNELSE:

Pasienter, pårørende og besøkende ved sykehuset i Ålesund har de senere år klaget på parkeringsforholdene ved sykehuset. Brukerutvalget for Helse Sunnmøre har tatt saken opp med ledelsen i Helse Sunnmøre to ganger, uten at forholdene har bedre seg. Brukerne ønsker det tidligere betalingssystemet for sykehuset tilbake, som fungerte slik at brukeren betalte ved endt parkering/kjøring av anlegget, beregnet ut fra hvor lang tid parkeringen varte.

Sunnmørsposten har ved flere anledninger fulgt opp saken, og vist til at dagens betalingssystem skaper problemer både for besøkende som betaler med kort og de som ønsker å betale kontant.

Pasienter og pårørende forteller til Sunnmørsposten at de føler seg utnyttet av parkeringssystemet. Kontantbetaling må forskutteres, noe som er vanskelig spesielt for dagpasienter og pårørende. Mange

legger på ekstra med mynter fordi de ikke vet hvor lenge de blir på sykehuset. Andre feilberegner, noe som fører til parkeringsbøter. Brukere som benytter kredittkort, opplever ofte at betalingsautomaten ikke registrerer riktig. I mange tilfeller har dette ført til at automaten ikke registrerer utlogging og fortsetter derfor å tappe den besøkendes konto i flere dager. Opplevelsene er mange og negative. Spørsmålsstiller mener at slike parkeringsordninger for pasienter, pårørende og besøkende ved norske sykehus er uakseptable, og jeg tillater meg derfor å stille dette spørsmålet til helseministeren.

Svar:

I spørsmålet er det tatt konkret utgangspunkt i parkeringsforholdene ved sykehuset i Ålesund (Helse Sunnmøre HF Ålesund sjukehus), der brukerutvalget for Helse Sunnmøre HF opplever ikke å ha fått gjennomslag for sine synspunkter og ønsker.

Jeg vil nedenfor komme tilbake til det konkrete utgangspunktet for spørsmålet, men først gi uttrykk for mitt sterke ønske om brukervedvirkning, på et mer generelt grunnlag.

Regjeringen har også uttrykt klare forventninger

til brukermedvirkning, sist i RNB der vi fremhever at gode helsetjenester er avhengig av at de tjenesteytende virksomhetene har tillit i befolkningen. Åpenhet er en viktig forutsetning for å vinne tillit og å skape trygghet for befolkningen. Det er også en viktig forutsetning for innsyn, debatt og medvirkning. Med dette som bakgrunn må åpenhet være et viktig element i praktiseringen av sykehusreformen og det statlige eierskapet til sykehusene. Helsedepartementets utgangspunkt er at åpenhet og gode dialoger med det samfunn som skal betjenes, er en forutsetning for at foretakene skal vinne den tillit som virksomheten er avhengig av. Dette er et viktig grunnlag for de rammebetingelser som lovgivningen setter, og for det mål som settes på området.

Det er stilt klare krav til åpenhet og medvirkning fra Helsedepartementets side til måten styrene og foretakene utfører sine oppgaver på. Dette ble understreket ved innføringen av reformen og i senere drøftinger i Stortinget. Kravene er tatt inn i styringsdokumentene til de regionale helseforetak og følges opp av disse overfor helseforetakene.

I styringsdokumentene for 2003 til de fem regionale helseforetakene er det for øvrig uttrykt et meget klart krav om brukermedvirkning, bl.a. gjennom brukerutvalg i samtlige helseforetak. Dette er fulgt opp av helseforetakene. For å sikre at brukerutvalgene blir reelt rådgivende for styrene har de fleste brukerutvalgene valgt å legge sine møter i forkant av styremøtene, slik at brukersynspunktene fanges opp og følger saksdokumentene når disse oversendes styret. Dersom det oppstår en situasjon der brukerutvalget ikke er fornøyd med administrasjonens avgjørelser, kan leder for brukerutvalget i tillegg be om at saken settes på dagsorden i styret.

Helsedepartementets vurdering er at det har skjedd en positiv utvikling i helseforetaksgruppen i retning av å praktisere større åpenhet. Det er også etablert faste kontakter mellom brukere og lokale politiske organer. Dette betyr ikke at behovet for ytterligere utviklingsarbeid er opphørt. Foretakene er ikke ferdig etablerte, og det legges vekt på at også i den kommende perioden vil det fra Helsedepartementets og foretakenes side være et prioritert formål å gjennomføre tiltak som kan gi større åpenhet, bedre dialog og samarbeid med alle aktuelle grupper i det samfunn som skal betjenes. Helsedepartementet vil følge og evaluere utviklingen og komme tilbake til dette i forbindelse med St.prp. nr. 1 (2003-2004).

Den konkrete saken som er omtalt i begrunnelsen for spørsmålet, parkeringsforholdene ved Helse Sunnmøre, Ålesund sjukehus, er forelagt Helse Midt-Norge. I deres tilbakemelding til meg opplyser Helse Midt-Norge at den någjeldende parkeringskontrakten har varighet fra 1. februar 2001 til 31. januar 2004. Helse Sunnmøre har opplyst Helse Midt-Norge om at en før det tidspunktet vil ta hele parkeringsordningen opp som sak i brukerutvalget og i styret for helseforetaket.

I det som er omtalt ovenfor, ligger at jeg ser en positiv utvikling, men jeg forventer samtidig klart en stadig mer aktiv dialog mellom helseforetakene og ulike brukergrupper, og da spesielt brukerutvalgene. Disse kan utgjøre et nyttig korrektiv særlig i endrings- og omstillingsprosesser, og brukerutvalgene vil med sitt ståsted være viktige for å ivareta pasientperspektivet.